

Karakteristieke ensembles van bebouwing, groenstructuren, openbare en private ruimten in Schipborg

Schipborg is een esdorp op de Hondsrug en ligt in het Nationaal beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa. Het landschap is kleinschalig en bestaat uit boscomplexen, boomsingels, houtwallen, weiden en akkerland. Aan de zuid westzijde ligt het beekdal van het Schipborgsche Diep. Aan de zuid oostzijde ligt de zeer waardevolle Esch met strubben, dit zijn voormalige eikenhakhoutbosjes. Aan de zuidzijde ligt de Kymmelsberg. Langs de wegen en de randen rondom het dorp staan onder andere eiken, beuken en berken met onderbeplanting, waardoor het lijkt alsof de kern is ingesloten in het bos.

De ontwikkeling van de ruimtelijke structuur van Schipborg is zichtbaar op de bijgaande kaarten uit 1819 / 1829, 1899, 2006 en de luchtfoto uit 2009.

Een van de belangrijke karakteristieken van esdorpen zijn de zichtlijnen vanuit het dorp naar het landschap en andersom. Het oudste deel van het dorp ligt aan de zuidzijde en bestaat uit (voormalige) boerderijen langs de doorgaande Borgweg. Tussen deze (voormalige) boerderijen zijn nog open plekken met zichtlijnen naar de Esch en het Schipborgsche Diep aanwezig. In de loop der tijd is het dorp aan de noordzijde langs de Borgweg en ten noorden van de Esch uitgebreid.

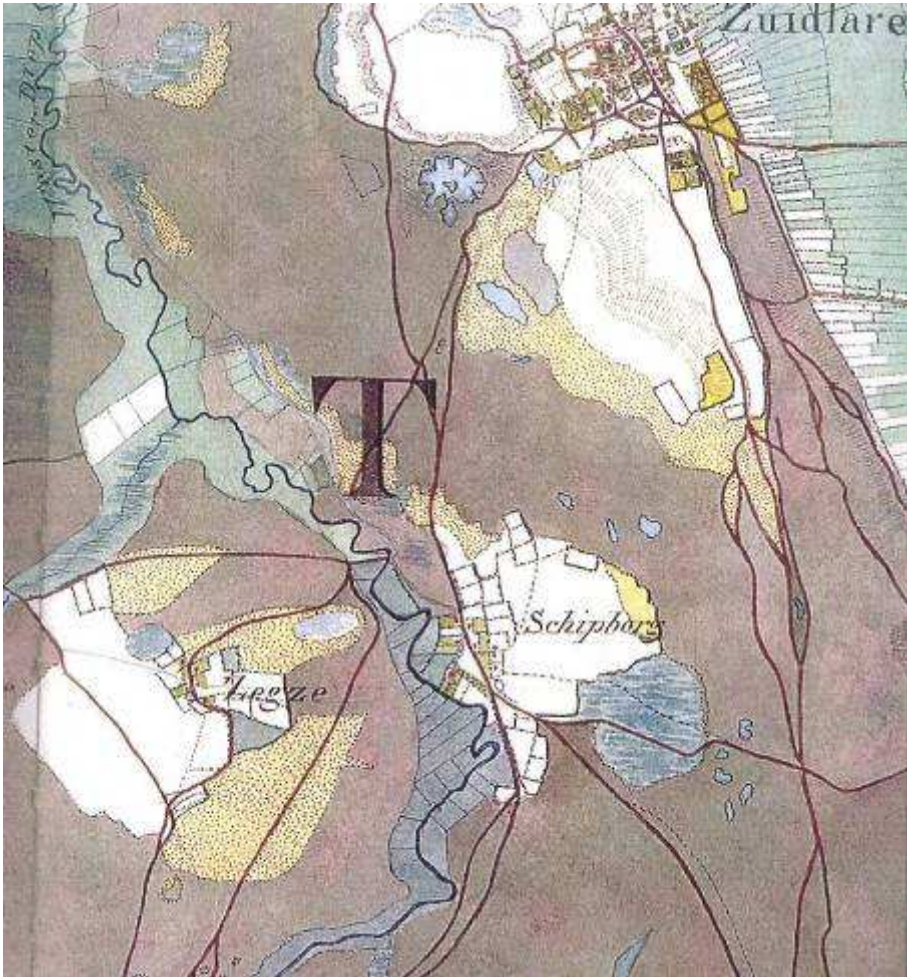
In de nota welstandsbeleid Aa en Hunze zijn voor de dorpen algemene gebiedsbeschrijvingen en welstandscriteria op gebouwniveau aangegeven. Een ruimtelijk kader, waarin per dorp "het karakteristieke ruimtelijke beeld van gebouwen in hun omgeving" is vastgelegd, ontbreekt. Het karakteristieke ruimtelijke beeld wordt bepaald door het harmonieuze geheel van gebouwen in hun omgeving met paden, wegen, bomen, gras, struiken, erfafscheidingen en (boeren)erven.

Ter ondervanging van dit ontbrekend ruimtelijk kader is in de toelichting bij het bestemmingsplan Schipborg deze beschrijving opgenomen van de karakteristieke ensembles van bebouwing, groenstructuren, openbare en private ruimten in Schipborg. Deze beschrijving vormt een basis voor ruimtelijke onderbouwingen bij nieuwe ontwikkelingen. De nota welstandsbeleid met de welstandgebieden met algemene gebiedsbeschrijvingen en welstandscriteria op gebouwniveau geven meer specifieke informatie.

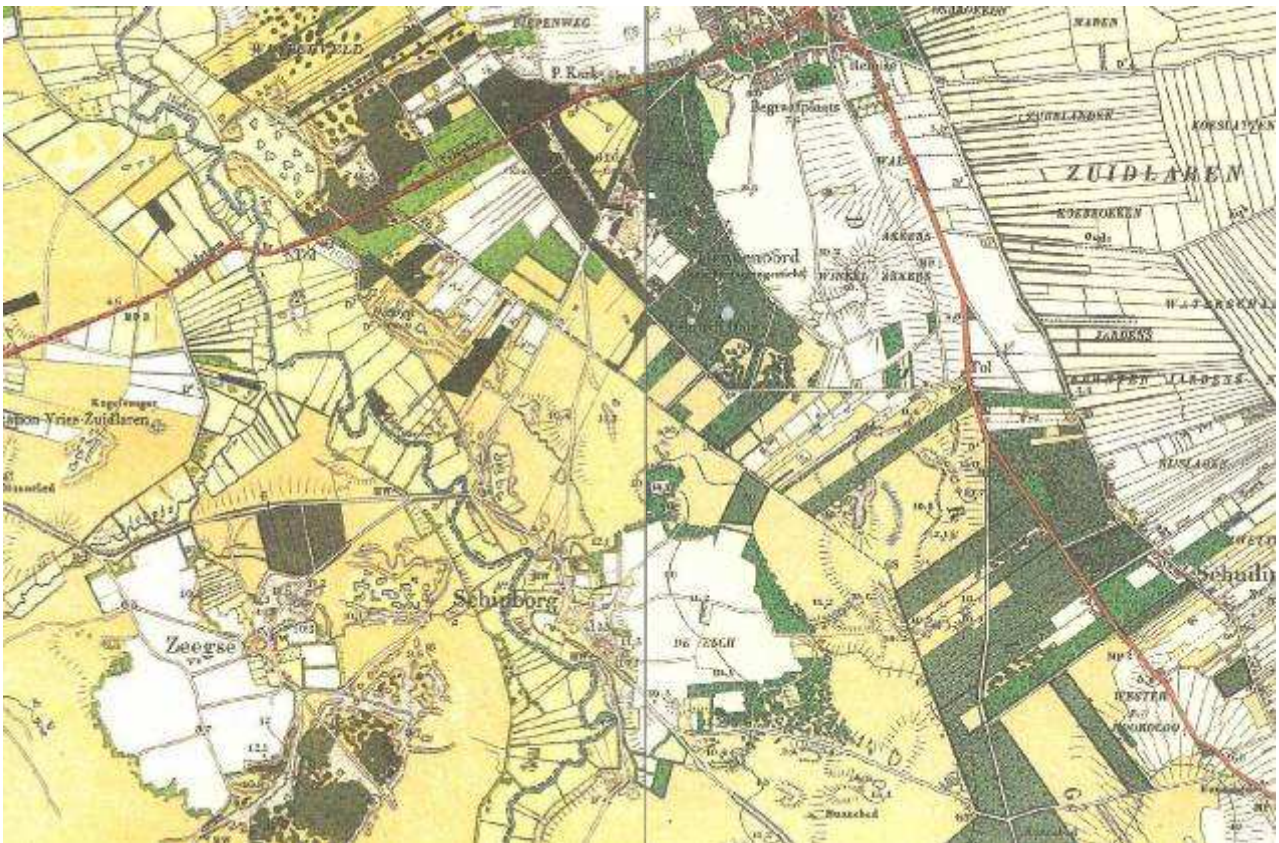
In Schipborg zijn enkele gebieden te onderscheiden waar de oorspronkelijke karakteristieken van dit esdorp in relatie tot het omringende esdorpen landschap zijn af te lezen en die essentieel zijn voor de beleving van het dorp als geheel.

Deze gebieden zijn in beeld gebracht door middel van foto's. Van elk gebied zijn de positieve karakteristieken van de ensembles van bebouwing, groenstructuren, openbare en private ruimten beknopt weergegeven. De volgende gebieden zijn onderscheiden:

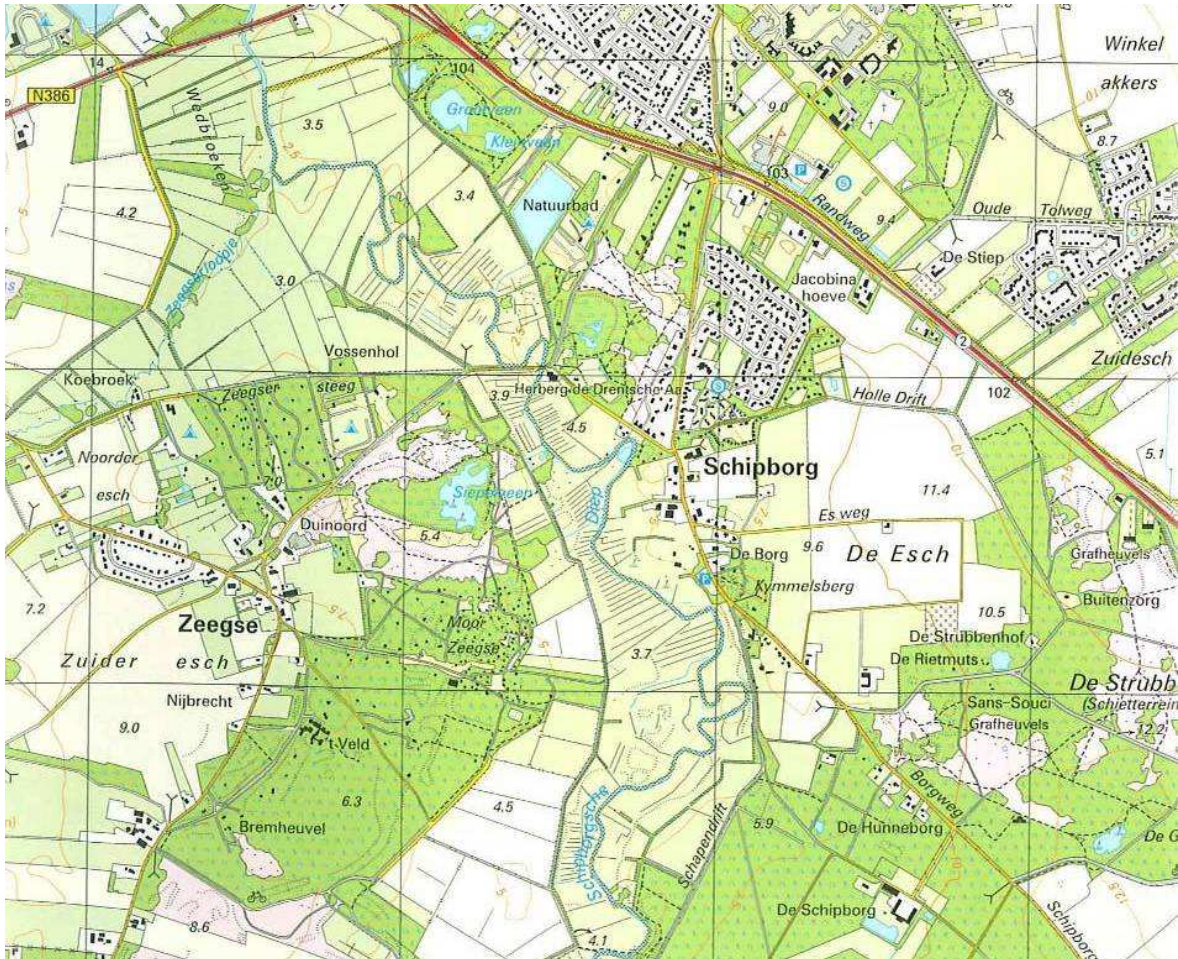
1. De Borgweg, tussen de Schapendrift en de Ruiteweg (welstandsgebied historische kern esdorp).
2. De Borgweg, vanaf de Kymmelsberg naar het zuiden en de Esch (welstandsgebied esdorpen landschap).
3. De eerste dorpsuitbreidingen langs de Esweg en de Borgweg, vanaf de Ruiteweg naar het noorden, en de Ruiteweg (welstandsgebied historische kern esdorp en niet planmatige uitbreiding).

Schipborg in 1819 – 1829 (Atlas van Huguenin, militair topografische kaarten)

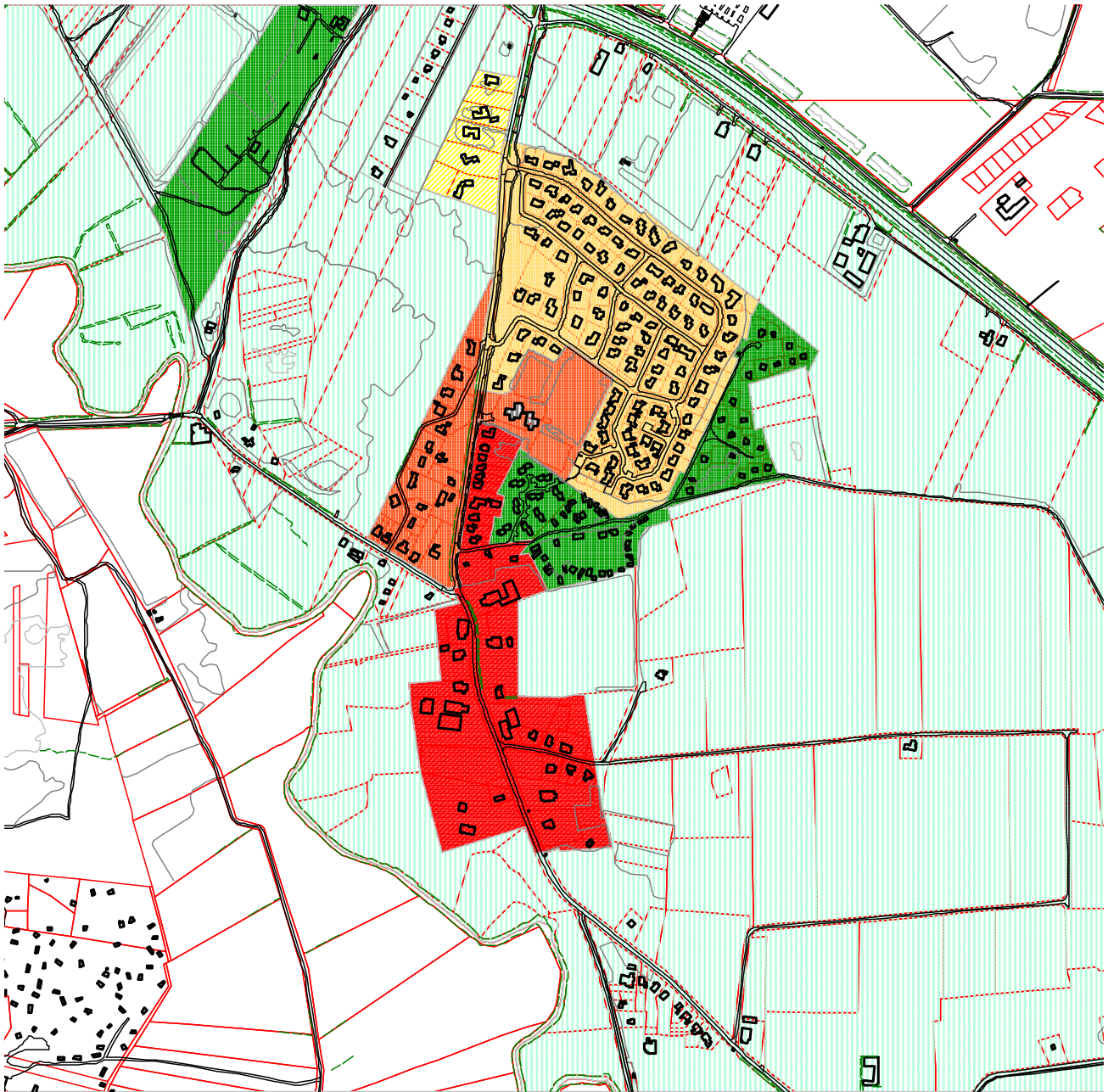
Schipborg in 1899 (Historische topografische kaarten, uitgeverij 12 provinciën)

Schipborg in 2006 (Topografische atlas, ANWB)

Schipborg in 2009 (luchtfoto gemeente AA en Hunze)

- Esdorpen landschap (1)
- Veenkoloniaal landschap (2)
- Historische kern esdorp / esgehucht (3)
- Randveendorp (4)
- Veenkoloniaal dorp (5)
- Niet-planmatige uitbreiding (6)
- Planmatig ontworpen uitbreiding (7)
- Bijzonder woongebied (8)
- Centrumgebied (9)
- Bijzondere bebouwing (10)
- Groengebieden en sportparken (11)
- Bedrijventerrein (12)
- Bebouwing tussen Hondsrug en Hunze (13)
- Recreatiegebied (14)
- Ontwikkelingsgebied (15)

Welstandsgebieden in en rondom Schipborg, zoals weergegeven in de Nota Welstandsbeleid Aa en Hunze

Schipborg met straatnamen in 2009 (luchtfoto gemeente AA en Hunze)

Foto's van karakteristieke ensembles van bebouwing, groenstructuren, openbare en private ruimten

1. De Borgweg, tussen de Schapendrift en de Ruitersweg (welstandsgebied historische kern esdorp)

Brinkachtige ruimte tegenover de Kymmelsberg

Weilandbrink bij de kruising Borgweg en Esweg

Het oudste deel van het dorp ligt aan de zuidzijde langs de Borgweg, tussen de Schapendrift en de Ruitersweg. Tegenover de Kymmelsberg aan de zuidzijde is een brinkachtige ruimte en bij de Esweg is ter plaatse van de oorspronkelijk brink nu een weiland, een weilandbrink.

Positieve karakteristieken

1. bebouwing: divers gesitueerd langs de Borgweg, nokrichtingen evenwijdig aan of gericht naar de Borgweg, vrijstaand en individueel herkenbaar, grote kappen en lage gootlijnen, afwisseling tussen grote en kleine bouwvolumes en afwisseling in afstand tussen de gebouwen onderling.
2. open ruimten: brinkachtige ruimte aan de zuidzijde, weilandbrink bij de Esweg en tussen de (voormalige) agrarische bebouwing zijn nog open ruimten in de vorm van weilanden aanwezig.
3. groenstructuur: eiken bij de brinkachtige ruimte, langs de weg en op de erven.
4. bermen en bestrating: gras, sloten en molgoten van roodbruin gebakken klinkers.
5. overgang openbaar naar privé: beukenhagen en grasbermen die zonder erfafscheiding overgaan in de gazons van erven en tuinen, weilanden zijn afgeschermd met naturel houten hekken met prikkeldraad.

2. De Borgweg, vanaf de Kymmelsberg naar het zuiden en de Esch (welstandsgebied esdorpen landschap)

Zicht vanaf Kymmelsberg op het Schipborgsche Diep

Borgweg

Kymmelsberg, Borgweg, brinkachtige ruimte

De Esch

De Esch met zicht op de Kymmelsberg

De Kymmelsberg is een heuvel van stuifzand, gelegen op de overgang tussen de Esch en het beekdal van het Schipborgsche Diep. Ten zuiden van de Kymmelsberg is tussen de Borgweg en de Schapendrift een uitbreiding van het dorp gerealiseerd. De entree van Schipborg wordt gemarkeerd door het karakteristieke transformator huisje.

Positieve karakteristieken

1. bebouwing: omringd door bomen, kleinschalig, vrijstaand en individueel herkenbaar met lage gootlijnen.
2. open ruimten: brinkachtige ruimte tegenover de Kymmelsberg, het beekdal van het Schipborgsche Diep en de Esch.
3. groenstructuur: eiken, beuken en berken langs de weg en rondom de bebouwing.
4. bermen: gras en sloten
5. overgang openbaar naar privé: beukenhagen en grasbermen die zonder erfafscheiding overgaan in de gazons van erven en tuinen, weilanden zijn afgeschermd met naturel houten hekken met prikkeldraad.

3. De eerste dorpsuitbreidingen langs de Esweg en de Borgweg, vanaf de Ruitersweg naar het noorden, en de Ruitersweg (welstandsgebied historische kern esdorp en niet planmatige uitbreiding).

Esweg

Borgweg

Ruitersweg

Positieve karakteristieken

1. bebouwing: georiënteerd op de weg, kleinschalig, vrijstaand en individueel herkenbaar, licht verspringende gevel rooilijnen, kappen en lage gootlijnen, nokrichtingen evenwijdig aan of gericht naar de weg.
2. open ruimten: weilandbrink bij de Esweg en de weilanden en akkers op de es en langs de uitvalswegen.
3. groenstructuur: eiken, beuken, berken langs de weg en op de erven.
4. bermen en bestrating: gras, sloten en molgoten van roodbruin gebakken klinkers.
5. overgang openbaar naar privé: beukenhagen en grasbermen die zonder erfafscheiding overgaan in de gazons van erven en tuinen, weilanden zijn afgeschermd met naturel houten hekken met prikkeldraad.